

JENNIFER

Vi mødte Jennifer første gang i LæseRaketten 2019 om Colombia. Jennifer var 10 år. Hun og familien boede tæt på en stor mine.

JENNIFER ER WAYUU

📖 LINE GØRUP TROLLE 📷 GENESIS GUTIERREZ

Jennifer har boet i Warranca altid. Det har hendes forældre og bedsteforældre også. De bor her, hvor wayuu-folket har hørt til i mange generationer. Jennifer er 12 år og har to yngre søstre.

Skolen er lukket

Den lille skole i området går kun op til 5. klasse. I år er Jennifer begyndt på en stor skole med mange flere elever. Hun var spændt den første skoledag i 6. klasse. Hun tog bussen sammen med de ældre børn ind til byen Papayal.

Jennifer er glad for den nye skole. De andre børn er søde, og det er sjovt at lære en masse nye ting. Men hun nåede kun at være der i to måneder. I marts 2020 lukkede alle skoler i Colombia på grund af corona.

Nogle dage er det rart at være hjemme. Så kan Jennifer selv vælge, hvornår hun vil lave skolearbejde. Hendes mor henter opgavehæfter til hende på skolen. Lærerne kommer hjem til hver elev og henter hæfterne igen. På Jennifers skole bliver de undervist på både spansk og wayuunaiki, wayuu-folkets sprog. Deres opgaver er også på wayuunaiki. Alligevel er det ikke altid let at løse opgaverne, når hun ikke kan spørge en lærer om hjælp. Jennifer har hverken internet, mobiltelefon eller computer. Hendes mor hjælper hende, så godt hun kan. Nogle gange kan de låne hendes onkels mobiltelefon.

I Colombia ligger sommerferien i december og januar. I mere end et halvt år har Jennifer ikke set sine nye klassekammerater.

Jennifer er bange for, at hun ikke kan begynde i 7. klasse, når hun ikke har været i skole i næsten hele 6. klasse.

Høns, geder og fodbold

Jennifer savner sine nye venner. Hun må ikke tage ind til byen. Hun må heller ikke lege med sine venner i Warranca. Hendes mor er bange for, at familien bliver smittet med corona. Så Jennifer er meget glad for, at hun har sine søstre, Zuleinis på 8 år og Lizette på 5 år, og at hendes kusiner bor i huset ved siden af. De leger sammen hver dag.

Hver morgen fodrer Jennifer familiens høns. Så hjælper hun sin mor med at lave mad og vaske op. Om eftermiddagen går hun hjem til sin bedstemor og bedstefar. Hun tager deres geder med til jagüey'en, det store hul med regnvand. Her kan gederne drikke. Når hun kommer tilbage, fortæller bedstemor historier. Jennifer elsker at sidde i skyggen og høre om Warranca, dengang hendes bedstemor var barn.

Jennifer sidder i skyggen og laver skoleopgaver. Om morgenen fodrer hun hønsene, så familien kan få æg.

Jennifer hjælper sine bedsteforældre hver dag. Det tager hende kun fem minutter at gå hjem til dem.

Om aftenen går Jennifer, hendes søstre og kusiner nogle gange ud for at spille fodbold. Midt på dagen er det alt for varmt, men efter klokken seks om aftenen kan de spille. Der er langt til fodboldbanen, så de fleste dage leger de ved jagüey'en. Det er et sted, hvor folk mødes. Her kan de lege eller slappe af i skyggen under et træ. Luften er varm, og Jennifer kan godt lide den friske vind her.

Det sorte støv er overalt

Mange steder i Colombia kan regnvandet drikkes eller bruges til madlavning. Men vandet ved Jennifers hus er så forurenet, at de kun kan bruge det til dyrene. Hver uge kommer en lastbil fra minen. Den fylder tanken foran Jennifers hus med rent drikkevand. Warranca ligger tæt på en stor mine, hvor arbejdere graver efter kul. Man kan se minen fra landsbyen. Det er en åben mine, der ligner et kæmpe hul i jorden. Jennifer kan også lugte minen. Det lugter brændt. Nogle gange kan man smage det i maden.

Foran hvert hus i Warranca står en tank med rent drikkevand. Det bruger familierne, når de laver mad.

Minen bliver hele tiden større, og den rykker tættere og tættere på Jennifers hus. Mange familier og hele landsbyer er allerede blevet tvunget til at flytte. Minen var lukket i to måneder på grund af corona. Men nu fortsætter arbejdet som før. På grund af støvet fra minen er regnen sort – når der endelig kommer regn. Sådan har det været hele Jennifers liv. Der er et sort lag støv på alt. På planter, hustage og veje. Frugt og grøntsager skal vaskes grundigt, inden man spiser dem. Forureningen ødelægger den jord, som wayuu-folket har levet af i mange hundrede år.

Jennifer hører også de voksne tale om, at det er svært for mange i byen at klare sig under corona-nedlukningen. I forvejen var der mangel på mad og rent vand. Og nu kan folk ikke sælge deres dyr eller arbejde for andre. Alle skal blive hjemme hos sig selv. Jennifer er bekymret for byen og miljøet. Hun tænker på, hvad det betyder for hende og hendes søstres fremtid.

Vi er wayuu

I wayuu-familier har piger og kvinder en særlig rolle. De skal føre mange traditioner videre. Kvinderne lærer deres døtre at væve og hækle wayuu-mønstre. Jennifer har selv vævet sin chinchorro. Det er den hængekøje, hun sover i om natten. Mændene og drengene fletter smukke stråhatte og laver sko. Alle lærer også forskellige wayuu-danse.

Men det er kvinderne, der laver drikken chicha. Jennifers mor laver chicha af majs og gedemælk til familien hver dag. Den kan være lidt skarp i smagen. Men Jennifers mor plejer at komme bær eller frugt i, så den smager sødt. Chicha er vigtig for wayuu-folket. Gæster bliver altid budt på chicha, og det er uhøfligt at sige nej. Jennifer savner at få besøg og lave mad hele dagen med sin mor og moster, søstre og kusiner. Når der er gæster, får de ris med mørt og saftigt gedekød. Og så drikker de dejlig, kold chicha sammen.

Jennifers bedstemor lærer hende at væve et særligt wayuu-mønster. Hun har også lært Jennifer at hækle en rygsæk.

Jennifers mor gør majs og gedemælk klar, så det kan komme over ilden og blive til chicha.

El encierro – indespærringen

I år er der sket noget særligt for Jennifer, som hun er meget stolt af. Hun har haft sin "encierro", der betyder indespærring. Det er en gammel wayuu-tradition. Når en pige får sin første menstruation, er hun lukket inde i en hytte i en periode. Her skal hun lære at blive ung kvinde. Kun hendes mor og bedstemor må se hende. Bedstemoren afgør, hvor lang tid det skal vare. Det kan være nogle dage eller op til en hel måned. For Jennifer var det en rigtig god tid. Som traditionen siger, sad hun og hæklede. I den periode lærte hun også mere om wayuu-folket, og hvad det vil sige at blive voksen.

Jennifer er stolt af at være wayuu. Hun vil gerne føre traditionerne videre. I løbet af den tid, hvor hun var alene under sin "encierro", fik hun endnu mere lyst til at gøre sig umage for at opnå sine drømme. Hun vil gerne arbejde for, at forureningen fra minen stopper. Så kan wayuu-folket igen leve af deres jord og drikke vandet i området. Jennifer vil også gerne uddanne sig til læge og hjælpe folk i Warranca. Derfor håber hun, at skolen snart åbner igen.

CERREJÓN-MINEN: Tæt på Jennifers landsby i det nordlige Colombia ligger minen Cerrejón. Det er en af de største kulminer i verden. Den dækker 700 km² – et område, der er større end Bornholm. Minen skaber store problemer for folk i området med forurening, sygdom og mangel på vand.

Se film og billeder på hjemmesiden. Tag med på besøg hjemme hos Jennifer. Se også, hvordan hun lærer at væve af sin bedstemor.

[HELEVERDENISKOLE.DK/JENNIFER-2021](https://heleverdeniskole.dk/jennifer-2021)

